

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papnagyszerkedése, hova az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetmények díja:
□ centiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.
Nyílttér sora 20 kr.

A Bethlen-főiskola theológiája.

E hó 4-én letették a kolozsvári ev. ref. theologia diszes épületének alapkövét, melyben az erdélyrészi ev. ref. egyházkerület második s ha a sors még tovább is üldözné a Bethlen főiskolát, akkor talán egyetlen theologiai akadémiaja nyer elhelyezést. Ez ünnepély az ugynevezett kolozsvári, helyesebben a Szász Domokos püspöki párt örömének, büszkeségének, erőteljes — sokszor erőszakos — törekvései valósulának, hangzatos kifejezéseül szolgált, mely e hazában kétség-telenül Enyeden keltett legnagyobb érdeklődést. Természetes, hogy ez érdeklődés aggodalommal is vegyült, mert az itteni intézet elnyomatása iránti törekvés elég nyíltan kellett jelelnie a kolozsvári theológiának az egyetemmel való kapcsolatba hozatala, ha sikerülni fog, feltétlenül több előnyt fog nyújtani az ifjuságnak, eltekintve azon körülménytől, hogy valószínű, miszerint bizonyos körök részéről sokkal nagyobb előnyben fognak részesülni, legalább egyelőre, a kolozsvári theológiára járó ifjak, mint azok, kik a régi Alma-Mater, a csöndesebb enyedi főiskola talai között készülnek lelkészi pályára.

Igaza van egy budapesti lapnak, hogy a kolozsvári theológiának az egyetemmel való kapcsolatba hozása nem helyes, nem különösen azon szempontból, hogy miután a budapesti egyetemen katolikus theologiai fakultás van, tehát paritás szempontjából a kolozsvári egyetemen legyen kalvinista theologia, legalább is kapcsolatban. Hiszen inkább el kellene választani teljesen Budapeston is a theológiát nem hogy még egy másik egyetemet is, melynél igen helyesen mellőztek minden felekezeti jellegű fakultást, közvetve, vagy közvetlenül felekezeti theologiai intézménnyel hozak összeköttetésbe, eltekintve attól, hogy a kolozsvári egyetem mostani beosztása a törvényho-

zás által levén megállapítva, ennek megváltoztatása, kibúvó ajtók daczára is, aligha fűgghet pusztán csak a minisztertől.

Az ezen kérdés feletti meddő vitánál azonban sokkal többet érne, ha az arra hivatottak melegebben foglalkoznának a Bethlen főiskolai theologia mily módon való fenntartása kérdésével. Azon véleményben vagyunk, hogy ámbár két theologiai akadémia valószínűleg felesleges az erdélyi részekben, de azért — tisztelve egymás tudományos buzgalmit, igyekezve a nemes versenyre, mindkét theologia teljesíthető szép hivatását.

Azt hallottuk, hogy a Bethlen főiskola előjárósága kérni fogja 3 theologiai tanári állásnak betöltését választás útján. Nagyon helyesen! hiszen az egyes tanszakokra oly képzett, jeles tehetségű tanerőket lehetne megnyerai, hogy ezek, habár csekélyebb számú tanítvány hallgatná őket, mint eddig, — nemcsak a theologiai akadémia régi jó hírnevét idéznék vissza, hanem az egész intézet magasabb szellemi nivóját emelnék és így tekintélyesebbé tennék magát a főiskolát is, mely theologia nélkül egyszerű gimnásium lesz, aminő pl. a szászvárosi vagy székelyudvarhelyi gimnásium, már pedig visszafejlődni most, az általános haladás korában, nemcsak szomorú, hanem visszatetsző volna s az illető intézmény vezetőinek költlességerzetét és tehetségét, — enyhén szólva — nagyon hátrányos színben állítaná a világ elé.

Minden tényezőnek, mely teljes elfogulatlansággal foly be a közügyek elintézésébe, — erőteljesen kell egyesülni oly intézmények fenntartására és fejlesztésére, melyek a hazai köznevelődést terjesztik, erősítik. Annál inkább kell az oly intézményt támogatni, mely a nemzeti fejedelmek korában, magas belátással, mély bölcsességgel lett alapítva s mely jól gazdálkodva, időnként újabb

erőt gyűjtve, újabb támogatást nyerve, jelenleg is a legteljesebb mértékben megfelelhet hivatásának, ha az előjárói székbe az intézethez szívvel lélekkel, aldozatkésséggel viseltető, magas szellemű férfiakat ültet, és a tanárokat oly tudományos képzettségű és teljes társadalmi jó modorral bíró, buzgó férfiak közül választja, kik tanszéküket nem pusztán megélhetési módnak tekintik, hanem a tudományt fejleszteni s a mi fő: tanítani és megszerettetni tudják.

A regale per megnyerésével a Bethlen kollegium is kedvezőbb helyzetbe jött anyagilag, részben tehát jobban képes lesz megfelelni kötelezettségeinek, de ez még nem elég. Vegye maga Nagy-Enyed város közönsége is, mint ennek előtte a békés egyetértés idejében, szívére ez ügyet s erejéhez képest támogassa a főiskolát azon feltétellel, hogy teljes theologiai akadémia, állandóan öt tanári tanszékkal fenntartassék. Azt hisszük, hogy ez aldozatkésség, mely természetesen nem terjedhet tulságos igényekre, — bőven és szépen fog kamatozni városunknak anyagi és szellemi tekintetben egyaránt.

LEVELEZÉS.

Uj ipari szakiskola.

A vármegyékben Zalatnán létesített állami kőfaragó és kősiszoló ipari szakiskolát folyó hó 5-én nyitotta meg Szterényi József ipariskolai országos felügyelő.

A megnyitást megelőzőleg az összes felekezetek templomban ünnepi istentisztelet volt s az iskola kinevezett felügyelő bizottságának szervezkedő gyűlése tartatott meg.

Az új iskolát megnyitó ipariskolai orsz. felügyelő emelkedett szellemű beszédben rajzolta az iskola czélját, rendeltetését, mely vidékünknek új kereset forrást nyit, egész hazánkban új iparágat hozosít meg s az előhaladás, a boldogulás új és hatalmas eszközeit adja népünk, legközelebből vidékünk kezébe.

Az ünnepi alkalmából Ferenczi István felügyelő bizottsági alelnök adott ebédet, melyen résztvettek a

TÁRCZA.

Meghalt a csár!

Meghalt a csár,
A zsarnokság maradt.
Meghalt a csár
Az élet súly alatt.

Meghalt a csár,
A féltőlég ura.
Meghalt a csár,
S retentő lesz tora.

Meghalt a csár,
S a lengyel téreken;
Meghalt a csár
S a cserkesz bérceken,

Meghalt a csár,
S ezernyi tartomány
Rebesgeti
Szabadság napja tán?

Nem halt meg ő;
Népek ne hídjték.
Nem ember az,
Nagyobb, mint Istenek.

A szolga nép,
Ki istenül tevé;
A gyáva nép,
Ki térdén csúsz felé;

Az álnok nép,
Ki bűnök hízeleg;
A ronda nép,
Ki sárban hentereg;

A czéda nép,
Ki egymást marja meg,
A gyilkos nép,
A duló fergeteg;

Anarch, Nihil,
S a többi névelő.
A zsarnok ez,
A csár nem az, nem ő.

Csatlogjon rád
Az Isten ostroma;
Száz millió nép,
Ha sorsod mostoha.

Nem méltó még
Az ember névre sem;
Nem méltó még
A zsarnokára sem.

Szolgának láncz,
Baromnak eddel;
Sivár népek
Zsarnok vesszeje kell.

* * *
Meghalt a csár,
De más jövend rád.
Meghalt a csár,
Az ég áldása rá.

Szelid vala,
Jobb mint a népei;
Meggzúntek már
Rémlátó képei.

De haj te nagy,
Te retentő halom;
Száz millió nép,
Te óriás hatalom.

Azt érdemled,
Hogy szűlj egy új Ivánt;
Akkor talán
Lerázod az igát.

B. Kemény Endre.

Föld alatt.

Elbeszélés.

Írta: Verner Gyula.

A grófné nyitott szemmel, egyenesen ült a sülyesztőgép padján. Sebeseen mentek lefelé a kilencvenöles mélységbe; Ervin gróf s a társalkodó behunyták szemüket, úgy szédültek ebben a pokoli repülésben a bánya méhe felé.

A gép egy nagyot borzongott s hirtelen megállt: a bánya karzatán voltak.

Lent gyertyafény mellett fejtették a sót. Száz meg száz fagygyertya csillgott a nagy térségben a sókoczká tisztán csengett a szapora csákányütés alatt.

A bányanagy elrendelte, hogy a villamos lámpákat gyujtsák meg.

helybeli lelkészek, az iskola felügyelő bizottsága tanári kara stb. s lelkes szavakban eltekintek Lukács Béla ó nagy méltóságát, kereskedelmi minisztert, az iskolát szervező Szerényi iparisk. felügyelőt, a tanári kart, felügyelő bizottságot stb.

Az új iskola első évi tanfolyamára 25 tanuló vétetett fel, jobbadán a vidékről, de van tanuló Szeged vidékéről, sőt még a távoli Somogy megyéből is.

A most megnyitott első tanévben négy tanár van alkalmazva, de már a második tanévre még két új tanár alkalmazása bevezetett dolog.

Az iskolával kapcsolatban a faipari szakoktatás is tervbe van véve s ennek megvalósítása is csak már rövid idő kérdése.

Valóban igaz örömmel adhatunk hírt a vármegyénkben létesült ez új iskoláról s nagy köszönettel tartozunk érte az azt létesítő kereskedelmi miniszter ur ó méltóságának.

Karácsoni háziipar-bazár.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara figyelmzetteti az érdekelteket, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur rendeletére a Magyar Kereskedelmi Múzeum igazgatósága Budapesten, a Károlykört 9. sz. a. a gr. Hadik Barkóczy-féle új palotának e czélra kibérelt díszes emeleti helyiségeiben, időleges háziipar-bazárt rendez, mely f. évi december hó 2-án nyílik meg es január hó közepéig tart.

A rendezendő bazár czélja háziipar különleges termékeit minél tágabb körben megismertetni, azok kelendőségét előmozdítani és az ország minden részéből gyűjtendő házi és népiipar árukészletek eladása által a gyakran üzérkedő vállalkozókra utalt háziipar-porsok támogatni. Ehez képest a bazárba elárúsítás végett felvételnek:

1. A Szent-István korona területén előállított mindama házi és népiipari termékek, melyek alkalmi, de különösen karácsonyi ajándék vásárlására alkalmas; 2. az állami, vagy államilag segélyezett ipari tanműhelyek idevágó készítményei, beleértve a hasonlóképp nőipariskolákat; 3. a kisipar által előállított népies izlésű és a háziipar termékeivel rokon különlegességek.

A Kereskedelmi Múzeum állandó háziipar-osztályának az ország számos vidékén háziiparilag előállított termékből álló árukészletei a bazárba áthelyeztetnek es részint bizományi beszerzések, részint vásárlások által a Múzeum igazgatósága által a szükséghez képest kiegészítetnek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur tárczájának terhére, az időleges bazár rendezésével járó tetemes költségek fedezéséről gondskodott, a résztvevők tehát térdíj, vagy egyéb czímen semmiféle költség nem terheli és csupán a Kereskedelmi Múzeum szabályzataiban előirt csekély eladási jutalék fog az eladott áruk értékéből levonadni.

A megrendelés szerint összeállítandó küldeményeknek eladatlan része a bazár berekesztése után bizományképen át fog helyezettetni, hasonló

módok mellett leendő árusítás végett, a Kereskedelmi Múzeumnak szintén bazárjellegű állandó háziipar-osztályába Mivel azonban a kereskedelemügyi miniszter ur rendeletéről a nagy közönség figyelme a karácsonyi bazárra alkalmas hírlapi közlemények, hirdetések és az összes vasuti állomásokon kifüggesztendő plakátok útján fog felhívni: a csinos eredeti alakzatú lehetőleg olesó háziipari különlegességek ely kelendőségre számíthatnak, melynél ogva csak jelentéktelen készletek maradnak majd eladatlanul.

Az igazgatóság sulyt helyez arra, hogy ez alkalommal különböző magyar háziipari különlegességek minél teljesebb gyűjteményben a kiállítás és elárúsítás körébe bevonassanak s ez uton is felhívja mindazon háziipari termelőket és vállalkozókat, a kik a bazárban résztvenni óhajtanak, hogy az áruk beszállításának módzatai iránti tájékoztatás végett akár közvetlenül hozzá, akár a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához forduljanak.

VEGYES HIREK.

— **Zavargás Nagy Cserveden.** Nagy Cserved, melyet régebben Bolgár Cservednek hívtak, f. hó 4-én nem kis mérvű zavargás színhelye volt. A balásfalvi érsekség ugyanis itt és a szomszéd Kis-Cserveden lassanként szép jószágot szerezvén, a tagosítást akarta keresztül vinni, s evégből Tilea mérnököt megfogadták, ki a felmérést eszközölte is. A nép azonban a tagosítást ellenezvén, a feltűzött mérnöki póznákat eltávolította. E miatt Tilea mérnök ki küldötte Ursz nevű segédjét, ki azonban alig kezdett a bíró udvarán összegyűlt néphez beszélni, iszonyu lármá tört ki s egyszerre a mérnökséget valaki a tornác lépcsőjéről a tömeg közé lökte; sikerült ugyan az udvarról kimenekülni, de az utcán utóérték, s agyba-főbe verték úgyhogy alig tudott kiszabadulni. 5-én értesült erről a balásfalvi j. főszolgabírája, Simonffy Alajos s azonnal kiszállott a csendőr hadnagygyal a községbe, hol már 5 csendőr várta, kik azt jelentették, hogy midőn az egyik gyanúsítottat leaktarták tartoztatni, az oláh és a bolgár templomban félre verték a harangokat, az egész falu összegyűlt a letartoztatni szándékolt lakása előtt, kik kénytelenek voltak szorongat szegezni s két egyént megszurkáltak, de nem veszélyesen, s a nagy tömeg támadása elől visszavonultak, hogy nagyobb vérontást elkerüljenek. Alig érkezett meg azonban a főszolgabíró is a községbe, újra félrevérték a harangokat, a nép összecsalódott nagy kiabálás között, miközben két akkor érkező csendőrt a falu végén megtámadták. A csendőr hadnagy azonban segítségükre sietett s a támadó suhancok közül kettőt letartoztatott. A nép erre a falubíró háza elé csoportosult, hol a szolgabíró hozzájuk ment s felvilágosítani igyekezett a tagosítás felől s felhívta, hogy oszoljanak szét békével, mire a nagyobb rész el is távozott s estére csend lett.

Eközben két csendőrtiszt vezetése alatt 28 csendőr szállotta meg a falut, másnap reggel pedig, az alispán felhívására N-Szébenből egy század katonaság érkezett. A tettesek nagyobb része le lett tartóztatva, néhány megszökött. Midőn a rend helyre állott, a katonaság is elvonult.

— **Tűzesetek,** fordultak elő városunkban; folyó hó 4-én Beke polgársársunk háza égett le, pénteken delben pedig nagy kéménygyulladás volt a Benda-féle háznál, mely óriási, fekete füsttel árasztotta el a környéket. A derek tűzoltók mindkét esetben gyorsan megjelentek a helyszínén.

— **A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről** szóló, rendkívül fontos 1894: XII. törvényczikk f. november hó 1-én életbe lépett. E törvény módot nyújt, hogy az eddig oly rendetlen mezőgazdasági viszonyok nagyrésztben a holdszám és birtokarány szerinti érdekelt földtulajdonosok által hozandó határozatok alapján közösenként rendeztesse, mi eddig tömördek kellemetlenségre adott alkalmat. Így rendezni kell és lehet a nyomásos, ugar rendszeres gazdálkodást, a közös legelők használatát, mi végből az összes haszonállatok, a legelőre való kihajtás előtt márczius hó végéig összeirandók. A törvény elrendeli az állat tenyésztési szabályrendeletek, a közösi falkolák rendbehozatala, a közutak befásítása iránti szabályrendeletek létesítését. Hogy mindez rendkívül nagy munka lesz s különösen a főszolgabírák és szolgabírák erősen el lesznek foglalva, úgy hogy oly járásban, ahol például negyven község van, azt a jelenlegi hivatali létszám mellett el sem végezhetik, — az könnyen belátható. De rendkívül nagy hivatást teljesíthetnek a mezőgazdaság rendezése és emelése körül a járási mezőgazdasági bizottságok, melynek elnöke a főszolgabíró, vagy helyettese, tagjai: a járási állatorvos, a járásban létező gazdasági szakiskola egyik tanítója, a járás területén lakó erdész, 4-6, a törvényhatósági bizottság által 6 évre megválasztott tag, kik közül legalább kettőnek az állattenyésztés terén alapos ismeretekkel bíró gazdának kell lenni. A választott tagok 4 korona napidíjat és 20 fillér kilométer pénzt kapnak. E bizottság teljesíti a tenyészállatok vizsgálatát, véleményez a felbuzott birtokossági határozatok felett, véleményez a közös legelők felosztási, kopár területek befásítása felett; ellenőrzi a közösi földbirtokosok kezelését, ellenőrzi, hogy a közös legelők legelő állatokkal túl ne terheltesse stb. Felhívjuk gazda közönségünket, hogy siessen mennél hamarabb alaposan tájékozni magát a törvény és ennek végrehajtása tárgyában kiadott földmivélségi miniszteri rendelet intézkedései felől.

— **„A magyar nemzet története.”** Magyarország fennállásának ezredéves ünnepéhez méltóan készül hozzájárulni a budapesti Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) es. és kir. udvari könyvkereskedő czég is, mely arra tökélte el magát, hogy hazánk történetéről egy fényes díszművet bocsát közzé. Mindenkinek ismerni Szalay Józsefnek, a korán elhalt történelmírónak négy kötetes „Magyar nemzet története”, e magas tudományos színvonalon álló remekművet, melynek előadása valódi mintája lehet a művelt nagy közönség számára való írásmódnak. Szalay munkája melyet a tud. Akadémia méltán koszorúzott meg a Szilágyi István-féle nagy díjjal, annk idején oly lelkes fogadtatásra talált, hogy pár év alatt az egész kiadás elfogyott. E könyvet új, javított és bővített kiadásban megint hozzáférhetővé tenni a nagyközönségnek: ez az a mibe a Wodianer-czég belefogott. Egyfelől pótolta

— Égés van az északi tárnában, mondá a munkavezető, azt oltják; ott van a gépész is.

A társalkodó sikoltozni kezdett, de vezetőjük megnyugtatta.

— Nincs mitől tartani. Az északi tárnában sok gáz szivárog át a palarétegen. Az gyuladt meg. Hamar eloltják. Ni, hogy ide világít az alattomos égés tüze.

Ijedten néztek bele a sűrű homályba. Nagyon messziről, néhány lányi helyen gyöngye, rózsaszín világozás derengett, mintha a felkelő nap első sugara volna.

— Ki van az égésnél? — kérdezte a bányafőnök közönyösen a szolgától.

— Fehér ur — volt a válasz.

A grófnő összereszt. Érdeklődéssel tudakozódott az oltás részleteiről. Nincs-e az emberek élete veszedelmek kitéve? nem perzseli-e ki szemük világát a hőség? Nem vesznek-e oda néha?

Mélyen fellelegzett, mikor új hírvívó jelentette, hogy az égést sikerült elszigetelni; senkinek sem történt baja.

Nemsokára egyenes, férfias lépések zaja hallatszott a galéria deszka folyosóján.

Fiatalférfi jött, kezében egyszerű bányászmeccs ingott-bingott.

— No kedves Fehér, eloltották a tüzet? — kérde tőle a bányanagy.

Fehér hozzáfordult s nyugodt hangon beszélt el a történetek. Oly sötét volt, hogy a társaság tagjai egymás arcát nem láthatták. Megvolt hát lepve, mikor szorosan maga mellett az Erna komtesz édes, halk hangja szólalalt meg.

— Nincs semmi baja?

— Ruháján megérzik az égésszag — dűnyögő előkelő hidegvérrel a gróf.

— Nincs bajom, köszönöm — itt mélyen meghajolt a grófnő felé, — mi bányászok olyanok vagyunk, mint az azbesth, nem fog a tűz rajtunk.

A villamos lámpák kezdtek kigyulni. A legtöbb egyszerre lángalobbant, de némelyik sokáig küzdött, mintha hirtelen lehunytt s újra kinyitott titokzatos szemek volnának. Vakító fehér világozás terjedt el a háromszáz méter hosszú tárnában.

Fehér felhasználta a kedvező világozást, hogy jól megnézze a grófnőt. Szürke vászonköpeny volt rajta, fején hetykén félreclapva viselte a sötétzöld bányászsapkát, amit a látogatókra adnak.

Megindultak lefelé. Sóból vágott lépcsőn jártak, az öreg bányanagy felajánlotta karját a grófnőnek, Ervin gróf a társalkodónót fogta karra, Fehér meg mellettük járt mindenütt és mindent apróra megmagyarázott. Néha Erna grófnő hátrafordult, szemük összetalálkozott és nehezen vált meg egymástól.

Leérték a munkások közé. Felettük hatalmas ivben domborult a sápolata, karcsu szőszlopok támogaták boltozatát. Fehér és fekete erek futottak végig a sóban, mintha fénylő márványból volna körülöttök minden.

— Száz éve vágják itt már a sót s még legalább száz évig vágthatják, míg feneket érnek — magyarázta Fehér. — Itt valaha tenger volt, abból rakódott le a végtelen sótömeg.

Erna hallgatta. Megindulva nézte a szép, férfias arcot, a bátor, merész szemét.

Mily törékeny, hitvány volt mellette a gróf.

Halvány, szabályos, kis, vén arca, szürke szeme, görnyedt tartása, egykedvű beszéde árnyéka se lehetne annak.

— Csinos, nagyon csinos — mondá egykedvűen,

arisztokratikus orrán keresztül beszélve, melyen csipetöt viselt. . .

De a gróf gazdag volt, Erna szülei meg elszegényedett mágnások. Szívesen látták a gróft szépséges leányuk körül.

Ernaék Fehérék szomszédságában laktak, a két fiatal együtt nőtt fel, gyermekemlékek kötötték őket össze.

Volt idő, mikor a „szent szív apácák” fényes nevelőintézetéből kikerült, kurtaruhás komtesz gyöngéd érzelmeket táplált a szép, élénk Fehér Géza iránt. Fekete ponikól húzott könnyű kocsija mellett — mely fölé piros esikos vitorlaváson volt feszítve — dialsan lovagolt a fiatal bányászövendék. Sokat jártak együtt az árnyékos, mély rengetegben. A kis leány által örökkön örökké olvasott lovagregények hősei veszedelmesen hasonlítottak Géza urfihoz; magasak voltak, mint ő; úgy öltözködtek, úgy fésülködtek, úgy beszéltek, mint ő és szakasztott olyan kis fekete bajuszuk volt, mint a szerencsés Fehér Gézának.

Hanem ez az idő is elmúlt. Erna grófnő tudtára jutott apránként, hogy mivel tartozik családjának. Egy grófnőnek is lehetnek álmái utóvégre és ha tetszik neki, kiválaszthat valami szürke polgárt álmai hőseül, de a világnak nem szabad megtudni e veszedelmes álmokból semmit.

Bizony, Fehér Géza észrevette, hogy a kis lány, a ki játszótársa volt, immár oly elérhetetlen magasságban fénylik felette, mintha csillag volna. Nem nő volt többé, hanem grófnő.

Okos emberek — jó barátok — végleg felnyitották aztán a szerelmes fiatalok szemét. Nemsokára alig ismerték meg egymást, idegenek voltak egymásra nézve.

Bár szomszédok maradtak, olyanok voltak mégis mintha az északi jegestenger terülné el köztük.

mindama
lay tollá
művet, h
fontosabb
A szerkes
telesbíker
csak ó
gazdagsá
is messze
fogja a
szereplő
az esemé
véseink
dukciól.
pénzek,
nagy buz
levéltára
a technil
készülni,
ténéténe
hogy m
czán, mi
tővé tét
a munká
utján bé
1/2 évre
kr., egy
ki egy le
küldi me
prospekt
tőnek l
megrend
dianer l
Budapes

igen örv
osztálya
lamenyi
vellalato
a lege
Tárnóczi
érmet s
díjat, a
negyedi
Liel J
C. Fla
Röze
Douté
a Gei
ten ka
Tarn
jelentős
osztrák
szembe
A Tarn
a Hor
állita
okley

Dr. MA

Nyom

mindama részeket, melyek az első kiadásban nem Szalay tollából valók voltak, másfelől átnézte az egész művet, hogy a legújabb történeti kutatások egyetlen fontosabb adata se maradjon benne felhasználatlanul. A szerkesztés munkáját fiatal történetíróink egyik legjelesebbikére, Dr. Baróti Lajosra bízta a czég, s ugyancsak ő ügyel fel a könyv illusztratív díszére is, mely gazdagság dolgában még a hasonló külföldi munkákat is messze felül fogja mulni. Közel hatszáz ábrázolat fogja a szöveget magyarázni: történelmünk nevezetes szereplőinek egykori metszeteiről készült hű arcképei az eseményeket feltűntető egykori rajzok, hazai művészeink történeti festményeinek részben színes reprodukciói, az események színhelyeinek képei, pecsétek, pénzékek, emlékek rajzai stb., melyeket a szerkesztő nagy buzgalommal szedett össze a magyar és külföldi levéltárakból, muzeumokból stb. Mind ez illusztrációk a technika legújabb vívmányai felhasználásával fognak készülni, úgy hogy művészi becük is lesz. Szalay történetének ez új kiadása így formán számot tarthat arra, hogy meglegyen minden magyar ember könyves polcán, minden iskolai és népkönyvtárban. Hogy ez lehetővé tétessék, a czég olcsó füzetekben bocsátja közre a munkát: egy-egy füzet ára 30 kr. lesz; előfizetés útján bérmentes küldéssel: 1/4 évre (6 füzet) 1.80 kr., 1/2 évre (12 füzet) 3.60 kr., egész évre (24 füzet) 7.20 kr., egy füzet ára 30 kr. A kiadóhivatal bárkiné, a ki egy levelezőlapon hozzája fordul, ingyen és bérmentve küldi meg a díszesen kiállított és gazdagon illusztrált prospektust. Minden 7 előfizetőt vagy megrendelőt gyűjtőnek 1 tiszteletpéldány szolgál a kiadóhivatal. A megrendelések így címzandók: Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) cs. és kir. udv. könyvkereskedése, Budapest, Andrassy-ut 21.

— **A magyar gyáripár** újabb nagy diadaláról igen örövendetes hírt kaptunk. A lemergi kiállítás egyik osztályában, a tüzi fecskendő osztályban megvertük valamennyi külföldi gyárat. A diadalt két törekvő iparvállalatnak köszönhetjük. A tüzi fecskendő osztályban a legelső kitüntetést, a diszoklevelet a **Tarnóczy-gyár Budapesten kapta**, a második díjat, aranyérmét a **Walsler-gyár Budapesten** a harmadik díjat, aranyérmét **Czermak R. gyára Tepliczen**, a negyediket **R. A. Smekal Sznichowban**, az ötödikét **Liel J. G. Biberachban**, a hatodikot, ezüstérmét **E. C. Flader Sorgenthalban**, a hetediket, ezüstérmét **Rözen Antal Krakóban**, a nyolcadikot, ezüstérmét **Doute R. Fr. Bialán** és a kilencedikét, bronzérmét a **Geittner és Rausch fecskendőgyára Budapesten** kapták. Annál nagyobb örömmel konstatáljuk a **Tarnóczy-gyár** fényes sikerét, mivel ennek nagy jelentőséget azon körülmény kölcsönöz miszerint az osztrák ipar e téren elsőrendű, régi jeles gépgyáraival szemben emelkedett elsőre és azokat túlszámnyalta. A **Tarnóczy-gyár** legutóbb október 3-án Uj-Gradiskán, a **Horvát-Slavou országos gazdasági kiállításán** is a legelső kitüntetést, a diszoklevelet nyerte.

Szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁROLY. **TÖRÖK BERTALAN**
Kiadó: **CIRNER J. JÓZSEF.**
Nyomatott Cirner J. József könyvnyomtatásában Nagy-Enyeden.

Hosszu idő óta most találkoztak újra. Bejárták az egész tárnát, végre elérték a roppant táncstermet, a hol a bányászok multságaikat tartják. A pillérek, falak, oszlopok úgy ragyogtak a villámvilágításban, mintha kristályból volnának. Tündérpalota a föld alatt.
Egy elrejtett cigánybanda muzsikálni kezdett. Az udvarias bányanagy hozatta le a barna fiukat, az alatt, míg az uri társaság a tárnába kószált.
Erna grófnő mosolyogva fordult a vőlegényéhez:
— Szinte kedvem volna tánczolni egyet ebben a földalatti kristálypalotában.
Dudolva néhány könnyű fordulatot tett, eleresztve kísérője karját.
— Ez a maga jövedve elegáns — dünyögé a gróf, fejével ütve a taktust a menyasszonya bájos táncmozdulataihoz.
Erna grófnő hirtelen megállt s kissé megbomlott haját igazította meg, aztán vőlegénye karját kérte s félrevonult vele egy sós oszlop árnyékába.
— Egy vallomással tartozom, édes Ervin. Itt mondom el, mert attól tartok, hogy odakint a napvilágon nem lesz bátorságom elmondani. Mondja csak, de őszintén, becsületére, szeret ön engem?
A gróf leplezetlen bálulattal nézett reá.
— Azért kérdeztem, mert én valamikor arról a férfiről álmodoztam.
Fejével Fejér Gézára mutatott, a ki valami különös sójegercet mutogatott a társalkodónőnek.
A gróf elegáns közönnnyel vont vállat e furcsa vallomásra, azután rövid, hideg tekintetet vetett a magas, nyúlánk fiatal férfira, a ki egy mágnásleányban állásához méltatlan érzelmeket tudott felkelteni.
Szürke, fénytelen szemében az az erőlködés lát-

Henneberg G. (cs. kir. udvariszállító) selyemgyára **Zürichben, privátmegrendelőknek lakására közretelennül szállított fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krtig** postabér és vámmentesen, síma, esikós, kockázott s mintázottakat díszesítet stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és anyagtalan). Mintak postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

78/894. sz. e. t.

Pályázati hirdetés.

A nagyenyedi ev. ref. egyházközségben az eddigi harangozó, temetői és rovatalszedői állások egyesítésével újonnan szervezett

egyházi állás

betöltésére ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állással 300 forint évi fizetés és az eddigi harangozó lakás élvezete jár, azonban 300 forint biztosíték letétele kívánatik meg. Felhívtnak az ezen állást elnyerni kívánók, miszerint életkoruk, feddhetlen életük és eddigi szolgálataikat, valamint a biztosíték letételére képes voltukat igazoló okmányokkal ellátott folyamodásukat, **f. évi december 1-éig** alóli fogadnokhoz nyujtsák be. A szolgálati teendőket szabályozó utasítást tiszt. Szilágyi Farkas ev. ref. lelkész urnál megtekinthetik, ki az állás elfoglalása idejéről is felvilágosítást adhat.

Nagy-Enyeden, 1894 november 9-én.

Gáspár János,
fogadnok.

1-2.

Szám 2939—894. közs.

Hirdetés.

Verespatak nagyközség előjárósága ezennel közhírré teszi, miszerint Verespatak nagyközség tulajdonát képező:

I. országos (2) és heti (kedd, szombat) vásárván beszedési és

II. Huszágtáti jogát 1894. év november hó 29. d. u. 2 órakor a községi irodahelyiségében tartandó

nyilvános árverésen

1895. év január 1-től 1897. december hó 31-ig terjedő időre a legtöbbet ígérők hasznóberbe adja.

Kikiáltási ár:

A vásárvánbeszedési-jogért évenként 2652 frt 52 kr. huszágtáti jogért évenként 150 frt o. é.

Az árverezni ohajtók tartoznak az árverés megkezdte előtt a kikiáltási ár 10%-át készpénzben az árverést vezető előjáró vagy helyettese kezébe letenni.

Bánatpénzzel ellátott, szabályszerűen kiállított zártajánlatok az árverés megkezdteig fogadtnak csak el.

Ha a vásárvánjogért a kikiáltási ár meg nem adatnak vagy jobb ajánlat nem tétetnek: az csak egy évre (1895. jan. 1-től decz 31-ig) adatik ki hasznóberbe. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a közs. irodában bárki által megtekinthetők.

A községi előjáróságtól.

Verespatak, 1894. november hó 5-én.
Tóth Kálmán, jegyző. **Janky Kálmán,** közs. előjáró.

Sz. 2504—894. tkvi.

Árverési hirdetés.

Az abrudbányai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy „Albina” nagyszabéni takaréks és hitelintézet végrehajthatónak, id. Göbbel Mihály, ugys mint kiskoru Göbbel Károly gyámja, Göbbel Lajos és ifj. Göbbel Mihály végrehajtást szenvedo elleni 309 frt 50 kr. tóke, annak 1888. évi április 1-től járó 8% kamatot, 32 frt 35 kr. költség és járul. behajtása végett az abrudbányai kir. jbiróság területéhez tartozó, Abrudbánya 419. és Abrudfalva község 849. számú tjkvben foglalt következő ingatlanok: Abrudbányai 419. stjkvben: 2. s. 1044/1. hrsz. kert, 1044/2. hrsz. ház ká. 1000 frt, bp. 100 frt. Abrudfalvi 849. stjkvben: 1. s. 5678. hrsz. ház ká. 400 frt, bp. 40 fit és tartozékai az abrudbányai kir. tkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen **1894. évi december hó 6-án d. e. 10 órakor** a kikiáltási ár 10%-ának bírói kiküldött kezébe leendő előleges letétele mellett a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Vevő tartozik a vételárnak 1/3-adát az árverés napjától számítandó 15 nap alatt, 1/3-adát 30 nap alatt, 1/3-adát 45 nap alatt és ugyanazon naptól számítandó 6%-os kamatokkal együtt a gy-fehérvári kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál az 1881. évi 39425. sz. i. miniszteri rendelet értelmében lefizetni.

E hirdetémményel kibocsátott árverési feltételek, a hivatalos órák alatt ezen hatóság, Abrudbánya város és Abrudfalva községben az előjáróságnál tekinthetők meg.

Abrudbányai kir. telekkönyvi hatóság, 1894. szeptember hó 7-én.

Weress,
kir. albiró.

LE GRIFFON
Valódi Francia papír
a legjobb
A LEGKERESETTEBB
szivarka papír
az egészségnek leghasznosabb

ÜGYELJENEK A JEGYRE
ÜYAKODJANAK MINDEN UTANZASTOL

KITÜNŐNEK és MEGBIZHATÓNAK ISMERT
Véd-jegy
BORKIVONATUNKAT
melegen ajánljuk.
Eredeti gyári árjegyzék szerint kapható Nagy-Enyeden
Bisztriceány Lajos Winkler János
Pallos Gyula
fűszerkereskedő cégeknel.
Valódiságáért az alatt jegyzett igazgatóság szavatol.
Tokaj-Hegyaljai Cognacgyár Részvénytársaság S.-A.-Ujhelyben.
Dr. Nyomárkay Ödön, Székely Elek,
Zemplénnegyze közportház orvosa. ügyvéd.
Figyelem a fenti véd-jegyre!

szott, a mibe neki a gondolkodás került. Végre szerencsésen véghemint agyában a gondolkodás súlyos vegyi processzusa s ő sietett az eredményt menyasszonyával tudatni. A lehető legduányögöb orrangján válaszolt.
— Maga gyermek! Micsoda jelentőséget tulajdonitsak én a maga ugynevezett vallomásának? Oly vallomásnak, melyet csak itt a föld alatt tudott elmondani! Én a föld felett akarok élni. Semmi közöm a földalatti dolgokhoz: a sóhoz, a bányászhoz s az ön álmaihoz... Itt a shawlja, vegye fel, mert meghűti magát. Jöjjön, édes Erna!
Jelt adott, hogy a bánya méhéből felmehetnek. Mire a felhuzógép megállt, a grófnő szívében elnyugodott az érzelmek szokatlan hullámszáma.
Kint voltak a tárna bejáratánál, Isten szabad ege alatt.
A szikrázó napfényben megpillantotta a rájuk várakozó nagyuri fogatot. A cilinderes kocsis mozdulatlanul tartotta az ostort fehérkesztyűs kezében. A bollaefekete lovakon fénylett az ezüstszerszám. Távolabb, a falu felett, az Ervin gróf vöröstéglából épült kastélytornya látszott, mely végtelen szobasorával, fényűző berendezésével, nagy jövedelmével és kényelmével őt várja, a fiatal urnót.
Könnyedén sóhajtott és Fehértől elfordult fejével ült be a hintóba.
A gróf megigazította menyasszonya lábán a jaguár-bőr-takarót és a bányászokat kezével üdvözölve, elégedetten foglalt a kis ülésen helyet.
A történetekről egy szóval sem emlékezett meg, csak odahaza mondá a leány anyjának, úgy, hogy Erna grófnő is meghallotta:
— Egés volt a tárnában, de szerencsésen eloltottuk.

A nagyérdemű közönség kényelmére **gyűjtő helyet** rendeztünk be

Nagy-Enyeden, főter, VAJDA PÉTER divatáru kereskedésében,

hol minden harisnyakötési megrendelés elfogadtatik és ugyanott a legkitűnőbb minőségű gyapotok is beszerezhetők. És ezt csak az nem hiszi, a ki nem látta és ki nem próbálta, hogy mily jól jön ki, hogyha általa választott pamutból harisnyát köttet a

nagy-enyedi kir. országos fegyintézeti harisnyakötő-gyár intézőségénél

ki már azon kedvező helyzetbe van, hogy rövid fennállása óta több mint 1000 elismertől levéllel rendelkezik.

RÉSZLETES ÁRJEJYZÉK:

Férfi harisnyák:	Női harisnyák:	Gyermek harisnyák:
Egy pár közönséges férfi harisnya . . . 13-14 kr.	Egy pár női közönséges nagys. harisnya 15-16 kr.	Egy pár fiu vagy leány harisnya . . . 10-13 kr.
Egy nagy férfi harisnya . . . . . 15 "	Egy pár női nagyobb harisnya . . . . . 18 "	Egy pár fiu v. leány térd harisnya 14-18 "
Egy térd férfi harisnya . . . . . 20-25 "	Egy pár női térd harisnya . . . . . 20-26 "	Egy pár gyermek patent (nadlis) harisnyakötés az árakat 2-5 kr. emeli.
	Egy pár női vagy férfi sevelem harisnya kötés az árakat 5-10 kr. emeli	

Minden harisnya fejelés általában 10 kr. — A dupla sarok és orr-kötés 3-4 krajczárral drágább.

Minta és anyagot a megrendelő fél köteles küldeni.

A tekintetes intézőségnek.

A harisnyák megérkeztek, gyors és rendszeres elkészítésükért nem mulasztatom el, hogy megelégedésemet ne nyilvánítsam. Örömmel fogom rokonnaimnak és ismerőseimnek ajánlani mint üdvös intézményt.

Nagyrabecsülésem nyilvánításával maradtam Vilya, 1894. febr. 6. tisztelettel
Somogyi. **Adamecz Erzsi.**

Tisztelt uram!

Mintán próba megrendeléssel igen meg voltam elégedve, — egész hatra ajánlhatom minden barátomnak, kérem ismét a nagyobb küldeményt stb.

Gyoman, 1894. febr. 28. tisztelettel
Özv. Hatvani Sándorné.

A nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézeti harisnyakötő-gyár intézőségének.

Ujból küldök 14 pár harisnyát. A múltkor küldeményemmel igen meg vagyok elégedve és fogom ismerőimnek ajánlani

Somogyi Sándorné.
U. p. Hatvan N. Telek, 1894. febr. 12

A fegyintézet köztö-zö-gyár tekintetes igazgatóságának Nagy-Enyeden

Tegnap postával kaptam meg a harisnyákat. Örömmel hozom becses tudomására, hogy

a munkával teljesen meg vagyok elégedve és biztositom a tekintetes igazgatóságot, hogy jövőre is, ha szükségem lesz harisnyákra, még az utakat is ott fogom megrendelni és ismerőseimnek is melegen ajánlani.

Pusztá-Heken, 1894. január 19. én.
Hazaírti tisztelettel
Hajdu József.

A tekintetes köztö-gyár igazgatóságának Nagy-Enyeden.

Egy barátom által a lété-gyá: felől érte sül-e, küldök itt 20 kilogramm 30 deka gyapotot stb.

Miskolc, 1893. december 13.
Weltner Sándor.

A tekintetes felügyelőségnek Nagy-Enyeden.

Bakosay Zsigmó ö nagyságától értesítve, bátor vagyok egy esonó fuszéklit fejelés veget küldeni.

Somogyi-Jád, 1884. február 23.
teljes tisztelettel
Pete Sándorné.

A nagy-enyedi kir. orsz. fegyintézeti köztö-gyár intézőségének.

A harisnyákat megkaptam s óhajtottam megelégedésemet kifejezni mind a gyors elké-

szítésért, mind pedig a munka rendes kivitelért.

Debreczen, 1894. február 14.
Tisztelettel
Dr. Nagy Lajosné.

Tekintetes Igazgatóság!

A harisnyák küldeményt megkaptam. Fogadja ezuttal fő-ró köszönetünket a pontos kitűnő munkáért

Budapest, 1894 június 3. tisztelettel
Gyurmauné.

A nagy-enyedi köztö-gyár igazgatóságának.

Mint hogy az itt köztö harisnyák tartóságáról és a jó munkáról annyi dícséretet hallottam, magam is meggyőződést éhaj-ok arról szerezni.

Szepest-Szentgyörgy, 1894. február 5.
kiváló tisztelettel
Dr. Daday Vilmosné.

A fegyintézet köztö-zö-gyár tekintetes intézőségének Nagy-Enyeden.

A részemre köztö harisnyával nagyon meg vagyok elégedve s ezennel is fogom kérai ezen pamutból annyit kötni, a mennyit az kiad.

N. Kinizs, 1893. decz. 12. Tisztelettel
U. p. Abaj László.
Tompa Miklósné.

A harisnyakötő-gyár tekintetes intézőségének Nagy-Enyeden.

A küldött harisnyák birtokában azokkal teljesen meg vagyok elégedve

Lengyel-tóti, 1894. február 10.
teljes tisztelettel
Hoffmann Géza.

Tisztelt Igazgatóság!

Mivel az előbbeni harisnyák fejelésével tökéletesen meg voltam elégedve, mellékelve küldök stb.

Pongráczfalu, 1894. november 10.
U. p. Mindszent.
Kiváló tisztelettel
Özv. Jekelfalussy Etelka.

Tisztelt Igazgató ur!

Mint már több ízben, úgy most is küldöm a pamutot stb.

Budapest, 1894. február 14.
Tisztelettel
Belesák Kálmánné.

Tek. orsz. fegyintézet üzleti igazgatóságának Nagy-Enyed.

A harisnyákat ma megkaptam és igen meg vagyok elégedve

Jász-Apáti
Seipiadés Józsefné.

Alapított 1865. Sürgőnyozim: **Dietrich** Budapest.

DIETRICH és FIA

ezelőtt Dietrich és Gottschlig

cs. és kir. udvari szállítók,

tea, rum, cognac és palaczkosr nagykereskedők
BUDAPESTEN.

Központi iroda: IV. régi posta-utca 10. sz.

Fiók raktárak: **IV. váci-utca 12. sz. „Peking városához“**, a korona kávéházzal szemben.
IV. kigyó-tér 1. szám „A tea növényhez“,
VI. Andrássy ut 33. „Moszkva városához“.
Andrássy-ut és nagymező utca sarkán.

Átviteli pinczék és raktárak: X. Kőbánya, fűzér-utca 30. sz.

Városi palaczkosrraktár: IV. aranykő-utca 1. sz.

Közvetlen behozatal 1-56 rendű **Jamaica rum, francia cognac** (C. Duvergey Taboureaux) és francia, még hollandi, B. van Lucas Bois **likörök**. Kiválóan ajánlhatjuk növényzetellen és 30 év óta közkeveltségnek örvenű **tea vegyítékeinket**, mint: **Mandarin vegyíték, császár vegyíték, moszkvai vegyíték, király vegyíték** és **udvari vegyíték** o. e. 3 fttól 12 fttig 1/2 kilónként.

JAMAICA RUM

20, 35 és 1¹/₁₀ liter tartalmazó palaczkokban 25 krtól o. é. 6 fttig.

BRASILIAI RUM

védjegyünkkel ellátott palaczkokban, 1¹/₁₀ ltr. ftt 1.25 kr. 70 centiliter 68 kr.

COGNACOK

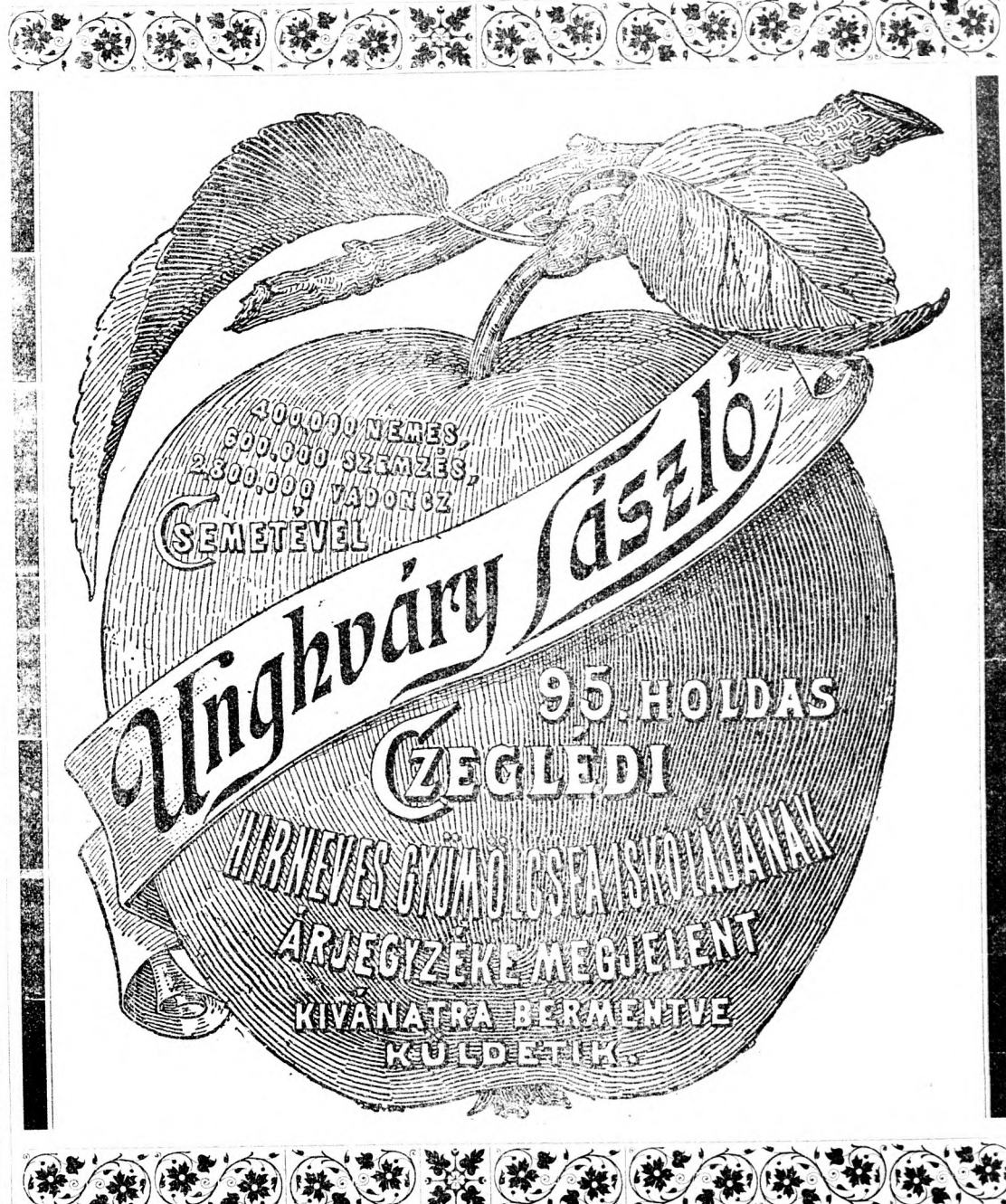
francia 70 centiliteres palaczkokban 1 ftt 20 krtól 12 fttig **Francia cognac saját czimkéinkkel és védjegyünkkel**, czégünk különlegessége, 7k centiliteres palaczkokban, 4 fttől 18 fttig.

A legkisebb rendelmenyek is gyorsan és legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek. Ismételadók, szállodás és kávéz urak részére külön kedvezménynek. Levelező-lappal kívánt kimerítő árjegyzékeink azonnal ingyen és bérmentve elküldetnek.

5-12

Főraktár Nagy-Enyed és környéke részére

Bisztricsányi Lajos urnál

Figyelmesen olvasni és az előíratot megfigyelni.

Mindenki ismerkedjék meg a cholera veszélyben a cholera természetével és azon szerrel, mely a cholera-t tőle távol tartja; ebből azt a megnyugvást vonhatja ki, hogy van cholera ellen védelem és hogy egy bizonyos fokig minden egyes, észélyes magatartás által ezen betegségtől magát megóvhatja.

Mindenek felett ügyeljen az ember az előállható **emésztési zavargásokra**, székrekedésekre és különösen a hasmenésre. Az egészséges emésztést rendszeres életmóddal és mellőzéssel a nehezen emészthető ételektől, óvakodják a gyomor meghűléstől és egyáltalában minden belső meghűléstől óvakodni kell. Az egészséges emésztést a már ismert **Máriacelli gyomorcsepp** elősegíti, melyet Brady E. gyógyszerészetéből lehet kapni, mely erősítő hatást gyakorol a gyomorra. A Mariacelli gyomorcsepp az emésztési zavaroknál és rosszulnélnél évek óta legkedveltebb házi szerül szolgál és hirtelen rosszulnélnél az első segélyt nyújtja. Kapható minden ismertebb gyógyszerárban, kis áruveszélyben, (és ezek Brady E. aláírással kell ellátva legyenek) Használati utasítással ellátva egy-egy üveg 40 kr és 70 kr.